

11.10.2010

Dnro 1713/4/09

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

KUNTA PERI LAKIIN PERUSTUMATTOMIA OMAVASTUUSUUKSIA

1

KANTELU

Kantelija pyysi eduskunnan oikeusasiamiehelle 12.5.2009 osoittamassaan kirjeessä sekä oikeusasiamiehen kansliaan 2.6. ja 16.10.2009 saapuneissa lisäkirjeissään oikeusasiamiestä tutkimaan aiemman Hauhon kunnan menettelyn lainmukaisuuden omavastuuosuuksien perinnässä. Kantelijan mukaan kunta oli perinyt lakiin perustumattomia kunnan omavastuuosuuksia Hämeenlinnan Sibelius-opistossa opiskelevien lasten vanhemmilta sen lisäksi, että vanhemmat olivat maksaneet oppilaitokselle ne lukukausimaksut, jotka he olivat olleet velvollisia maksamaan taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti.

Kantelijan mukaan taiteen perusopetuksesta annettu laki mahdollistaa sen, että musiikin perusopetusta antava musiikkiopisto perii kohtuullisia lukukausimaksuja. Hauhon kunta oli kuitenkin perinyt lasten vanhemmilta lakiin perustumattomia kunnan omavastuuosuuksia, jotka alkuun olivat olleet Sibelius-opiston lukukausimaksujen suuruisia. Vuonna 2006 kunta oli nostanut maksut moninkertaisiksi (500 euroa vuodessa lasta kohden).

Kantelija edusti 43 lasta ja nuorta. Hän arvioi laittomasti perittyjen omavastuuosuuksien määrän olevan pääomaltaan noin 30 000 euroa.

Kantelija viittasi kantelunsa tueksi Porin käräjäoikeuden samankaltaisessa asiassa 15.10.2007 antamaan tuomioon nro 07/4665. Käräjäoikeus oli hylännyt kunnan kanteen maksamattomista musiikkiopistomaksuista lakiin perustumattomana.

Kanteluaineistosta ilmeni myös, että kantelijan asiamies oli toimittanut Hauhon kunnalle kirjelmän, jossa hän oli todennut muun muassa, että kunnalla ei ollut lakiin eikä sopimukseen perustuvaa oikeutta laskuttaa oppilaiden vanhemmilta kunnan omavastuuosuuksia. Hän oli myös todennut, että kunta ei voinut yksipuolisesti siirtää kunnan ja oppilaitoksen välisiin sopimusvelvoitteisiin sisältyvää rahoitusosuutta oppilaiden vanhempien maksettavaksi.

Hauhon kunnanhallitus oli kokouksessaan 15.12.2008 merkinnyt edellä mainitun kirjelmän tiedoksi ja päättänyt, että se ei antanut aihetta toimenpiteisiin, koska Porin käräjäoikeuden ratkaisu Säskylän tapauksessa ei kunnanhallituksen mukaan ollut verrannollinen Hauhon kunnan perimään omavastuuosuuteen.

Asiamies oli sittemmin ilmoittanut kantelijalle, että Hämeenlinnan kaupunki ei takautuvasti muuta vanhoja päätöksiä eikä lähde palauttamaan vanhoja maksuja enimmillään lähes kuuden vuoden takaa. Kirjeessään kantelijalle asiamies oli lähemmin perustellut näkemystään siitä, miksi hän ei ollut ryhty-

nyt asiassa oikeusapuna enempiin toimenpiteisiin. Kantelija oli tyytymätön myös asiamiehen menettelyyn asiassa.

---

3 RATKAISU

3.1 Arvioinnin lähtökohdat

3.1.1 Taustatietoja

Hauhon kunnanhallituksen 19.6.2006 tekemän päätöksen (106 §) mukaan kunnanhallitus oli päättänyt varata Sibelius-opistosta 18 oppilaspaikkaa vuosille 2006 ja 2007. Samalla oppilailta päätettiin omavastuuosuutena periä 500 euroa lukuvuodelta.

Kantelun mukaan tätä ennen omavastuuosuudet olivat olleet Sibelius-opiston lukukausimaksujen suuruisia. Kantelun liitteenä olleesta erään perheen esimerkkilaskelmasta ilmenee, että vuoden 2004 syyslukukaudesta vuoden 2006 kevätlukukauteen saakka omavastuuosuus oli ollut 72 euroa lukukaudelta lasta kohden kyseisessä perheessä.

Yhteensä kunnan perimät omavastuuosuudet ovat kantelun mukaan olleet 43 lapsen osalta noin 30 000 euroa. Kantelusta ei lähemmin ilmene, miltä ajalta kyseinen summa on muodostunut. Kantelun liitteenä olleessa toisessa asiakirjassa on tosin mainittu, että 25 lapsen osalta omavastuita oli kertynyt vuodesta 2000 lukien eli siitä lähtien, kun oppilailta perittäviä maksuja koskeva taiteen perusopetuksesta annetun lain muutos oli tullut voimaan.

Hauhon kunnanhallituksen kokouspöytäkirjasta 15.12.2008 (178 §) ilmenee muun muassa, että Hauhon kunta oli maksanut vuonna 2008 Sibelius-opistolle jokaisesta oppilaspaikasta 1 387 euroa/oppilas. Samalla kunta oli perinyt omavastuuosuutena jokaiselta oppilaalta 500 euroa. Näin ollen kunta oli pöytäkirjan mukaan tukenut jokaista oppilasta 887 eurolla vuonna 2008. Perheelle oppilasta kohden jäävä kustannus (kunnan omavastuu ja opiston keräämä maksu yhteenlaskettuna) oli 782–902 euroa lukuvuodessa hinnanvaihtelun määräytyessä oppituntien määrän ja keston perusteella. Edelleen pöytäkirjassa todetaan, että mikäli kunta ei osallistu Sibelius-opiston tarjoaman musiikinopetuksen kustannuksiin, nousee kustannus (vuoden 2008 taksojen mukaan) oppilasta kohti 887 eurolla.

3.1.2 Oikeusohjeet

Perustuslaki

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Laki taiteen perusopetuksesta

Taiteen perusopetuksesta annetun lain 1 §:n mukaan taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammattilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Kunta voi 2 §:n 1 momentin mukaan järjestää taiteen perusopetusta. Asianomainen ministeriö voi 2 momentin mukaan myöntää kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan järjestää taiteen perusopetusta. Taiteen perusopetusta voidaan, sen mukaan kuin ministeriö päättää, järjestää 3 momentin mukaan myös valtion oppilaitoksessa. Tässä laissa tarkoitettua koulutusta järjestetään 4 momentin mukaan musiikkioppilaitoksissa tai muissa taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa taikka muulla tavoin.

Koulutuksen järjestäjä voi 4 §:n mukaan järjestää tässä laissa tarkoitettuja palveluita myös yhdessä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa tai hankkia ne julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä taikka säätiöltä. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

Oppilaaksi ottamisesta päättää 6 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjä. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Muu koulutuksen järjestäjä kuin valtion oppilaitos voi 2 momentin mukaan tehdä yhden tai useamman kunnan tai muun koulutuksen järjestäjän kanssa sopimuksen oppilaiden ottamisesta. Oppilaaksi otossa edellytetyn tieto- ja taitotason taikka valmiudet täyttävälle, sopimuksessa tarkoitetuille tai kunnan järjestämässä koulutuksessa omasta kunnasta tuleville hakijoille voidaan 1 momentin estämättä antaa etusija oppilaaksi otossa. Edellä tarkoitettuja hakijoita, joille annetaan etusija oppilaaksi otossa, saa olla kuitenkin enintään puolet kulloinkin otettavista oppilaista.

Oppilailta voidaan 12 §:n 1 momentin mukaan periä opetuksesta kohtuullisia maksuja. Koulutuksen järjestäjänä toimiva kunta voi määrätä omasta kunnasta tulevalta oppilaalta perittävän maksun erisuuruiseksi kuin muulta oppilaalta perittävän maksun. Lisäksi jos muu koulutuksen järjestäjä kuin valtion oppilaitos on tehnyt yhden tai useamman kunnan tai muun koulutuksen järjestäjän kanssa sopimuksen koulutuksen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten jakamisesta, voidaan oppilasmaksut määrätä erisuuruiseksi sopimuksen piiriin kuuluvien ja muiden oppilaiden osalta.

Kuntalaki

Kuntalain 13 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan kunnanvaltuuston tulee päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

3.1.3

Opetusministeriön lausunto

Opetusministeriö on arvioinut asiaa taiteen perusopetuksesta annetun lain 1, 2, 6, 11 ja 12 §:n ja niitä koskevien lainvalmisteluasiakirjojen (HE 10/2000 vp ja PeVL 9/2000 vp) nojalla. Mainituissa säännöksissä säädetään taiteen perusopetuksen tarkoituksesta, koulutuksen järjestäjistä, oppilaaksi ottamisesta, valtionosuuksista ja oppilailta perittävistä maksuista.

Opetusministeriön mukaan kunnan omavastuuosuuden laskuttamisesta oppilaiden vanhemmilta ei ole säädetty taiteen perusopetuksesta annetussa laissa. Asiaa koskevassa pykälässä todetaan vain mahdollisuus periä opetuksesta kohtuullisia maksuja. Pykälässä on lisäksi säädetty opetuksen järjestäjälle mahdollisuus määrätä oppilasmaksut erisuuruiseksi mm. eri kunnista tulevien oppilaiden kohdalla. Kunnan oman maksuosuuden siirtäminen oppilaiden vanhempien maksettavaksi ei ministeriön

mukaan ole ollut lain tarkoituksena.

3.1.4

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriön mukaan esillä olevassa tapauksessa taiteen perusopetuksesta annetun lain tarkoitamana koulutuksen järjestäjänä on toiminut Hämeenlinnan Sibeliuksen opisto. Näin ollen kyseinen oppilaitos on mainitun lain 12 §:n nojalla ollut oikeutettu perimään oppilasmaksuja. Hauhon kunta oli puolestaan tehnyt opiston kanssa mainituksessa säännöksessä tarkoitettujen sopimusten koulutuksen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten jakamisesta. Tällaisen kustannustenjakosopimuksen perusteella Hämeenlinnan Sibeliuksen opiston on ollut mahdollista määrätä Hauhosta tulevien oppilaiden maksut erisuuruisiksi (käytännössä alhaisemmiksi) verrattuna muihin oppilaisiin.

Edelleen valtiovarainministeriö on todennut, että koska Hauhon kuntaa ei nyt voida pitää laissa tarkoitettuna koulutuksen järjestäjänä, sillä ei myöskään ole ollut oikeutta periä oppilasmaksuja. Lain tarkoituksena ei valtiovarainministeriön käsityksen mukaan ole myöskään ollut, että samassa koulutuksessa olisi oppilaan näkökulmasta mahdollista olla yhtä aikaa kaksi koulutuksen järjestäjää, jotka kummatkin voisivat lain nojalla periä samanaikaisesti oppilasmaksuja. Kotikunnan oppilaitoksen opetuksesta perimä maksu on oppilaan näkökulmasta sama asia riippumatta siitä, kutsutaanko sitä oppilasmaksuksi tai omavastuuosuudeksi kotikunnan kustannuksista. Toisenlainen tulkinta tekisi ministeriön mukaan myös säännöksen maksujen kohtuullisuudesta pitkälti merkityksettömäksi.

Vielä ministeriö on tuonut esiin sen, että kuntalain mukaan kunta voi periä asiakasmaksuja toimivaltansa nojalla järjestämistään palveluista. Kuntalain 13 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan kunnanvaltuuston tulee päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Taiteen perusopetuksessa on kysymys lakisääteisestä mutta kunnalle vapaaehtoisesta tehtävästä, jonka hoitamisesta perittävistä maksuista säädetään kuntalakiin nähden erityislakina säädettyssä taiteen perusopetuksesta annetussa laissa.

Johtopäätöksensä valtiovarainministeriö on katsonut, että Hauhon kunnalla ei ole ollut lakiin perustuvaa oikeutta periä maksuja Hämeenlinnan Sibeliuksen opistossa opiskelevalta hauholaisilta.

3.1.5

Hämeenlinnan kaupungin selvitys

Hämeenlinnan kaupunki on todennut muun muassa, että Hauhon kunnanhallituksen päätös oli perustunut muun muassa Suomen Kuntaliitosta saatuihin neuvoihin. Selvityksessä on viitattu teokseen Heikki Harjula – Kari Prättälä, Kuntalaki, tausta ja tulkinnat, jossa on todettu (s. 518–519), että lakisääteisten mutta kunnalle vapaaehtoisten tehtävien hoitamisesta perittävät maksutkin ovat usein säänneltyjä. Jos nimenomaista kieltävää tai valtuuttavaa säännöstä ei ole, maksun periminen tällaisen laissa säädetyn mutta kunnalle vapaaehtoisen tehtävän hoitamisesta saattaa olla mahdollista yksityisoikeudellisin perustein. Yksityisoikeudellisiksi maksuiksi voidaan mainitun teoksen mukaan katsoa esimerkiksi musiikkikoulun ja -opiston lukukausimaksut tai oppilaiden vanhemmilta perityt omavastuuosuudet.

Yksityisoikeudellisin perustein perittävän maksun edellytyksenä on, että osapuolten katsotaan jollakin tavalla sopineen maksun perimisestä, taikka maksuvelvollinen on tietoinen maksusta ja on hyväksynyt sen. Kirjallisen sopimuksen olemassa oloa ei kuitenkaan voida kaupungin mukaan edellyttää. Hauhon kunnanhallituksen päätös on ollut julkisesti nähtävillä, joten se on tullut kuntalaisten tietoon. Kolme perhettä oli hakenut päätökseen oikaisua, mutta kunnanhallituksen 14.8.2006 oikaisuvaatimuksen

johdosta antamaan päätökseen ei ollut haettu valittamalla muutosta hallinto-oikeudelta. Päätös on näin ollen lainvoimainen. Lisäksi kunnanhallitukselle toimitettu 18.5.2006 päivätty vetoamus oppilaspaikkojen säilyttämiseksi osoittaa, että oppilaiden vanhemmat ovat olleet tietoisia kunnanhallituksen päätöksenteosta ja perittävästä omavastuuosuudesta. Kun oppilaat olivat aloittaneet opiskelunsa tietoisena kunnan päättämästä omavastuuosuudesta, he ja heidän vanhempansa olivat samalla hyväksyneet perittävän maksun. Hyväksyminen oli myös tapahtunut maksamalla maksut.

Hauhon kunnan aikaisia omavastuuosuuksia on maksamatta 2 500 euroa kolmen perheen osalta. Hämeenlinnan kaupunki ei ole perinyt tai päättänyt periä maksamattomia maksuja oikeusteitse.

3.1.6

Porin käräjäoikeuden tuomio

Kantelussa viitatulla Porin käräjäoikeuden 15.10.2007 antamalla lainvoimaisella tuomiolla nro 07/4665 ratkaistussa asiassa oli ollut kyse siitä, että Säskylän kunta oli solminut Huittisten musiikkiopiston kanssa oppilaspaikkasopimuksen, jossa oli sovittu, että Huittisten musiikkiopisto ottaa oppilaisiksi säkyläläisiä opiskelijoita. Sopimus oli edellyttänyt, että Säskylän kunta korvaa kunnastaan tulevien oppilaiden opiskelukustannukset musiikkiopistolle. Kunnan maksama korvaus oli laskutettu oppilaiden vanhemmilta, jotka olivat vastanneet myös lukukausimaksuista Huittisten musiikkiopistolle.

Vastaaja ei ollut maksanut kantajalle eli Säskylän kunnalle vaadittuja korvauksia lastensa opiskelusta. Säskylän kunta oli vedonnut siihen, että sillä on itsehallintoonsa perustuva oikeus periä maksuja vapaaehtoisesti järjestämistään ei-lakisääteisistä palveluista. Tältä osin kunta oli vedonnut edelläkohdassa 3.1.4 siteerattuun oikeuskirjallisuuteen. Kunta oli myös vedonnut siihen, että vastaaja oli ollut tietoinen maksukäytännöstä ja hyväksynyt menettelyn maksamalla omavastuuosuuksia. Kunnan mukaan sopimusten oli voitu katsoa syntyneen ja oppilaiden huoltajien hyväksyneen kunnan käytännön.

Käräjäoikeus katsoi, että taiteen perusopetuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentti, 4 §, 6 §:n 2 momentti ja 12 § osoittavat, että mainittua lakia sovelletaan oppilaitoksen ylläpitäjäkuntaan eli tässä tapauksessa Huittisten kaupunkiin, joten myös lain 12 §:ssä säädetty oikeus periä maksuja koskee Huittisten kaupunkia koulutuksen järjestäjänä. Edelleen käräjäoikeus katsoi, että laissa ei ole säännöksiä siitä, että lain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu muu kuin koulutusta järjestävä kunta, joka on tehnyt sopimuksen oppilaiden ottamisesta ja maksujen suorittamisesta koulutuksen järjestäjänä toimivan kunnan kanssa, voisi periä oppilailta maksuja.

Johtopäätöksensä käräjäoikeus katsoi, että Säskylän kunnan Huittisten musiikkiopiston oppilailta tai näiden vanhemmilta perimät maksut eivät perustuneet taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin. Koska maksujen periminen ei ollut perustunut lakiin, kantajalla eli Säskylän kunnalla ei käräjäoikeuden mukaan ollut itsehallintoonsa tai lakisääteisten mutta kunnalle vapaaehtoisten tehtävien hoitamiseen perustuvaa oikeutta periä vaatimiaan maksuja. Kantajan viittaamaa kirjallisuutta käräjäoikeus tulkitsi siten, että maksun periminen saattaa olla mahdollista, mutta se edellyttää kunnan ja oppilaan tai oppilaan vanhemman välille solmittavaa maksua koskevaa sopimusta, jota nyt ei ollut tehty.

3.2

Kannanotto

3.2.1

Entisen Hauhon kunnan menettely

Asiassa on kyse siitä, voiko kunta taiteen perusopetuksesta annetun lain 12 §:n nojalla laskuttaa

osan musiikkioppilaitoksen oppilaspaikan hankinta kustannuksista oppilaalta tai hänen vanhemmaltaan sen lisäksi, että oppilaitos perii näiltä lukukausimaksun.

Taiteen perusopetuksen järjestäminen on kunnan vapaaehtoinen tehtävä, jonka kunta voi itsehallintonsa nojalla ottaa hoidettavakseen. Näin menetellessään kunta pyrkii kuntalain 1 §:n 3 momentin mukaisesti edistämään omien asukkaidensa hyvinvointia. Samassa tarkoituksessa kunta toimii, kun se pyrkii rahoitusta ja oppilaspaikkoja koskevilla sopimuksilla varmistamaan asukkaidensa mahdollisuuden saada taiteen perusopetusta joltakin muulta koulutuksen järjestäjältä. Oppilailta voidaan periä opetuksesta kohtuullisia maksuja, joiden tulee kaikissa tapauksissa olla kohtuullisia (ks. PeVL 9/2000 vp – HE 10/2000 vp).

Esillä olevassa tapauksessa Hauhon kunnassa ei ollut järjestetty taiteen perusopetusta musiikissa, vaan opetus oli ostettu Hämeenlinnan Sibeliuksen opistolta. Hauhon kunnalle maksettavana omavastuuosuutena oli vuonna 2006 tehdyn päätöksen mukaan päätetty periä 500 euroa oppilasta kohden lukuvuodessa eli 250 euroa lukukaudessa. Tätä ennen omavastuuosuus oli kanteluasiakirjojen mukaan ollut huomattavasti alhaisempi.

Sekä opetusministeriö että valtiovarainministeriö ovat – hieman eri perusteiden – päätyneet arvioissaan siihen, että Hauhon kunnan tapa periä omavastuuosuuksia Hämeenlinnan Sibeliuksen opistossa opiskelevien oppilaiden vanhemmilta on ollut taiteen perusopetuksesta annetun lain vastainen. Opetusministeriön mukaan kunnan oman maksuosuuden siirtäminen oppilaiden vanhempien maksettavaksi ei ole ollut taiteen perusopetuksesta annetun lain tarkoituksena. Valtiovarainministeriö puolestaan katsoo, että Hauhon kunnalla ei ole ollut lakiin perustuvaa oikeutta periä maksuja Hämeenlinnan Sibeliuksen opistossa opiskelevalta hauholaisilta.

Hämeenlinnan kaupunki on puolestaan katsonut, että koska oppilaat ja heidän vanhempansa olivat olleet tietoisia kunnan käytännöstä ja maksaneet vaaditut maksut, kunnan ja vanhempien välille oli syntynyt yksityisoikeudellinen sopimus. Vastaavanlainen perustelu on toisaalta kuitenkin torjuttu Porin käräjäoikeuden vastaavankaltaisessa asiassa antamassa lainvoimaisessa tuomiossa, johon kantelu on perustunut.

Johtopäätökseni on, että minulla ei ole perusteita päätyä opetusministeriön ja valtiovarainministeriön lausuntojen johtopäätöksistä poikkeavaan lopputulokseen. Katson siten entisen Hauhon kunnan menetelleen asiassa taiteen perusopetuksesta annetun lain 12 §:n vastaisesti, kun se oli perinyt Hämeenlinnan Sibeliuksen opistossa opiskelevien hauholaisien oppilaiden vanhemmilta lakiin perustumatonta omavastuuosuuksia sen lisäksi, että vanhemmat olivat maksaneet Sibeliuksen opiston määräämät lukukausimaksut. Koska perustuslaissa perusoikeutena turvattuun asiaan asianmukaiseen menettelyyn sisältyy luonnollisesti myös se, että päätöksenteossa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja kun näin ei nyt ollut tehty, kunnan menettely on ollut myös perustuslain 21 §:n vastainen.

Sen sijaan minun ei käytettävissäni olleen aineiston perusteella ole mahdollista ottaa enemmän kantaa perusteettomasti perittyjen omavastuuosuuksien tarkkaan määrään.

3.2.2

Julkisen oikeusavustajan menettely

Mitä tulee julkisen oikeusavustajan menettelyyn, totean, että kyse on nyt ollut oikeudenkäyntiin liittyvästä asianajollisesta harkinnasta. Tällaiseen harkintaan oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä ei ole yleensä katsottu voitavan puuttua. Katson, että asiassa ei tältä osin ole ilmennyt sellaista, joka antaisi aiheutta toimenpiteiksi.

TOIMENPITEET

Entisen Hauhon kunnan menettely on edellä kohdassa 3.2.1 esitetyllä tavalla ollut taiteen perusopetukselta annetun lain vastainen. Käytettävissäni olleen aineiston perusteella kysymystä voidaan kuitenkin ainakin jossakin määrin pitää tulkinnanvaraisena, minkä olen ottanut myös moitearvioinnissani huomioon.

Edellä todetun perusteella saatan käsitykseni menettelyn lainvastaisuudesta vastaisen varalle Hämeenlinnan kaupungin tietoon. Lisäksi totean seuraavan.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 11 §:n 1 momentin mukaan oikeusasiamies voi laillisuusvalvontaansa kuuluvassa asiassa tehdä toimivaltaiselle viranomaiselle esityksen tapahtuneen virheen oikaisemiseksi tai epäkohdan korjaamiseksi. Kantelija myötäpuolinen on pyrkinyt saamaan asian säännönmukaisessa järjestyksessä tuomioistuimen ratkaistavaksi. Tämä ei kuitenkaan ollut tosiasiallisesti ollut mahdollista sen jälkeen, kun julkinen oikeusavustaja oli päättänyt olla viemättä asiaa eteenpäin.

Edellä toteamani asian lopputulos ja se huomioon ottaen, että asian viemistä ratkaistavaksi tuomioistuimelle ei voida enää tässä vaiheessa pitää kantelijan ja hänen myötäpuoltensa näkökulmasta kohtuullisena vaihtoehtona katson, että asiassa on olemassa edellytykset edellä todetun lainkohdan tarkoittamalle esitykselle.

Tämän vuoksi esitän Hämeenlinnan kaupungille, että se ryhtyy asianmukaisiin toimenpiteisiin lainvastaisen ja siten perusoikeuksia loukkaavien omavastuuosuuksien hyvittämiseksi niitä maksaneille oppilaiden vanhemmille. Pyydän kaupunkia ilmoittamaan vuoden 2011 tammikuun loppuun mennessä toimenpiteistä, joihin se asiassa ryhtyy.

Edellä todetussa tarkoituksessa lähetän päätökseni tiedoksi Hämeenlinnan kaupungille. Samalla lähetän päätökseni tiedoksi opetus- ja kulttuuriministeriölle ja valtiovarainministeriölle sekä Suomen Kuntaliitolle.